

**ÚKOLY KOMISE VYŠŠÍHO STUPNĚ
PŘI MÍSTNÍM REFERENDU**

Tento soubor úkolů je součástí metodických doporučení vypracovaných Odborem voleb Ministerstva vnitra. Obsahuje přehled úkonů vyplývajících ze zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon o místním referendu“ nebo „zákon“). Jeho využití a pečlivé dodržení ovšem není pro komise závazné.

Tento dokument nemůže nahrazovat znalost zákona o místním referendu, dalších zákonů, ani jinou přípravu členů komisí na svůj významný úkol.

Více úrovní komisí vzniká při místním referendu konaném na území, kde je vytvořen více než jeden hlasovací okrsek.

Komisí vyššího stupně je

- místní komise, když stojí nad okrskovými komisemi,
- městská komise (vzniká jen v Praze a statutárních městech členěných na městské části nebo městské obvody).

Městská komise stojí nad místními komisemi zřízenými pro městské části a městské obvody. V nečleněné části města stojí nad jednotlivými okrskovými komisemi.

Pokud probíhá místní referendum souběžně s volbami, na úrovni okrsku se o volby i referendum stará okrsková volební komise zřízená podle volebních zákonů. **Do její činnosti lze vstupovat pouze ve vztahu k místnímu referendu a k činností, při nichž volby a místní referendum nelze od sebe oddělit.**

Úloha místní komise vyplývá z § 19 zákona, úloha městské komise z § 20 zákona.

Členovi komise zaniká jeho funkce, pokud ji nevykonává a je bez souhlasu své komise nepřítomný po více než tři hodiny.

A. Organizace činnosti komisí o stupeň níže a dohled nad nimi

Komise vyššího stupně vykonává zákonné pravomoci vůči komisi o stupeň níže. Místní komise tedy ve vztahu k okrskovým komisím, městská směrem k místním komisím.

Může jí a jejím jednotlivým členům udělovat pokyny. Musí přitom však respektovat vymezení kompetencí a úkoly, které zákon svěřuje nižší komisi. **Není proto možné, aby členové komise vyššího stupně nahrazovali činnost níže postavené komise.**

Úlohou komisí vyššího stupně je dohled na dodržování právních předpisů o místním referendu. Ač to zákon nestanoví výslovně, ze smyslu těchto ustanovení vyplývá, že její pokyny jsou pro nižší komisi závazné. Na rozdíl od voleb se však nejedná o kontrolu (kterou při volbách provádí například Státní volební komise či krajský úřad). Komise vyššího stupně nemůže ani nařídít přerušování hlasování či sčítání hlasů na dobu do odstranění zjištěných nedostatků.

Komise též rozhoduje o stížnostech na postup některé z komisí o stupeň níže. Stížnosti se podávají přímo konkrétní komisi, proto má být veřejně dostupný i kontakt na její členy (alespoň na některého, např. na zapisovatele). Smysl zákona bude ovšem sledovaný, i pokud stížnost je podána obecnímu úřadu, který ji následně komisi předá k vyřízení. Informace o obdržených stížnostech je součástí zápisu.

Pokud komise hlasuje (například o způsobu vyřízení stížnosti), má zapisovatel komise pouze poradní hlas. Komise se může usnášet za přítomnosti nadpoloviční většiny všech svých členů s právem hlasovat (pokud má celkem 4 členy, po odečtení zapisovatele má 3 členy s hlasovacím právem, tedy musí být přítomni nejméně 2 členové). Usnesení je přijato, hlasuje-li pro něj nadpoloviční většina přítomných členů komise. Člen komise má rovněž právo nepodepsat zápis. Jeho zdůvodnění je samostatnou přílohou zápisu.

Není nezbytné, aby členové komise vyššího stupně spolu trávili veškerý čas od začátku do konce doby hlasování v místním referendu. Stejně tak dohled nemusí vykonávat jako skupina. Jednotliví členové mohou objíždět okrskové komise samostatně (to je praktické zejména v městech s mnoha okrsky). Musí ovšem být zajištěno, že se v případě potřeby celá komise operativně sejde na určitém místě.

Členové obou druhů komisí vyššího stupně mají podle § 42 zákona právo být v místnosti, kde okrsková (volební) komise sčítá hlasy. Sami se ovšem nemohou na sčítání podílet, jejich role tkví v dohledu nad jeho řádným průběhem podle zákona. Městská komise tedy může dohlížet i na to, zdali přítomní členové místní komise dodržují zákony při svém dohlížení na okrskovou komisi.

Během hlasování ani sčítání hlasů není dovoleno poskytovat informace o dílčích výsledcích hlasování podle § 26 zákona. Na rozdíl od voleb se zákaz vztahuje i na údaj o účasti, neboť ta patří ke klíčovým výsledkům. Od účasti se odvíjí platnost místního referenda.

B. Zpracování výsledků místního referenda

B.1 Úkoly za všech okolností

Obecní úřad musí podle § 52 odst. 2 zákona zabezpečit pomocné prostředky pro činnost komisí vyššího stupně. Může jít například o místnost v budově úřadu nebo v budově, v níž je umístěno více hlasujících místností, či vozidlo pro přesun členů komise po území obce. Členové místní komise mohou dohlížet na sčítání hlasů v různých okrscích samostatně, poté se však musí sejít a společně vyhotovit zápis.

Místní komise může odmítnout převzetí zápisu od okrskové komise. Lze využít postup známý z voleb, kdy Český statistický úřad nepřevzme zápis obsahující chyby, které nelze opravit na místě. Pokud zápis chyby neobsahuje, dostane okrsková komise svolení k ukončení svého zasedání a její členové mohou jít domů. Stejně tak městská komise nemusí být spokojená se zápisy zpracovanými místními komisemi a může požadovat opravy.

Aby městská komise mohla vykonávat svou pravomoc, musí vědět, kde budou místní komise pracovat (např. kde budou přebírat zápisy a sčítat hlasy z nich). Před konáním místního referenda lze sestavit orientační harmonogram s odhady, v kolik hodin okrskové komise dokončí svá sčítání a kdy by se měly ke sčítání sejít komise vyššího stupně.

Komise sečte údaje ze zápisů obdržených od komisí postavených o stupeň níže a vyhotoví vlastní zápis ve 2 stejnopisech. Lze vyjít ze vzoru zápisu vytvořeného Ministerstvem vnitra.

Ostatní hlasovací dokumentaci komise odevzdá do úschovy příslušnému obecnímu úřadu. V městské části a městském obvodu ji předává úřadu této části města, městská komise ji předává magistrátu.

B.2a Další postup místní komise, nad níž stojí městská komise

Předseda nebo jím pověřený člen místní komise doručí jeden stejnopis zápisu o výsledku hlasování městské komisi.

B.2b Další postup komisí, nad nimiž žádná vyšší komise nestojí

Součtem údajů z obdržených zápisů níže postavených komisí získává komise celkové výsledky místního referenda. Neprodleně po vyhotovení zápisu je vyhlásí zveřejněním na úřední desce obecního úřadu.

Zákon nevyžaduje, aby zápis vysvětloval, jestli je místní referendum platné a jestli jednotlivé otázky byly zodpovězeny závazně. Doporučujeme ovšem toto uvést a občanům obce vysvětlit, jak se k těmto závěrům došlo. Pro vyhodnocení platnosti a závaznosti lze využít pomocné počítadlo vytvořené Ministerstvem vnitra.

Místní referendum je platné, pokud se jej zúčastnilo alespoň 35 % oprávněných osob. Účastí se rozumí převzetí úřední obálky a hlasovacího lístku.

Závaznost se posuzuje zvlášť u každé otázky na hlasovacím lístku v platném místním referendu. Odpověď je závazná pro orgány obce při současném splnění podmínek:

1. místní referendum je platné,
2. pro odpověď s více hlasy hlasovala nadpoloviční většina osob, které se zúčastnily hlasování,
3. pro odpověď s více hlasy hlasovalo alespoň 25 % všech oprávněných osob (tj. osob, které se místního referenda mohly zúčastnit).